

Nederland kent sinds 1 januari 2013 nationale politie. Dit betekent één landelijk politiekorps dat opereert onder verantwoordelijkheid van de minister van Veiligheid en Justitie.

De gezagsstructuur verandert echter niet. Dat wil zeggen dat indien de politie in een gemeente optreedt ter handhaving van de openbare orde en ter uitvoering van de hulpverleningstaak, zij onder gezag van de burgemeester staat (art. 11 Politiewet 2012). De burgemeester beslist in de driehoek met de officier van justitie en de politiechef, over de lokale prioriteiten en de inzet van de politie.

Over het algemeen is de invloed van raadsleden op de politie indirect, aangezien niet de gemeenteraad maar de burgemeester de politie aanstuurt. Wel bepaalt de gemeenteraad de kaders die leidend zijn voor het handelen van de burgemeester in de richting van de politie.

De formele invloed van de gemeenteraad ligt vast in de Politiewet 2012. Het betreft de volgende zaken:

- De gemeenteraad stelt tenminste eenmaal in de vier jaar de lokale veiligheidsdoelen vast die de gemeente nastreeft door middel van de handhaving van de openbare orde en de hulpverlening door de politie (art. 38b). Gemeenten leggen dit veelal vast in het lokale integrale veiligheidsplan.
- De burgemeesters en de hoofdofficier van justitie binnen een regionale eenheid, stellen ten minste eenmaal in de vier jaar het regionaal beleidsplan en jaarlijks het jaarverslag voor de regionale eenheid vast.
Het regionaal beleidsplan omvat in ieder geval de verdeling van de beschikbare politiesterke waaronder de beschikbare wijkagenten. Er is tenminste één wijkagent werkzaam per 5 000 inwoners (art. 38a).
De gemeenten zenden hun lokale prioriteiten (die eerder door de raad zijn vastgesteld) door aan de regio. De prioriteiten van alle gemeenten wegen mee bij het regionaal beleidsplan. Voorafgaand aan de vaststelling van het regionaal beleidsplan, hoort de burgemeester de gemeenteraad van die gemeente over het ontwerpbeleidsplan.
De raad kan van oordeel zijn dat het uiteindelijk door alle burgemeesters vastgestelde beleidsplan op onaanvaardbare wijze afbreuk doet aan het belang van een goede vervulling van de politietaak in de betreffende gemeente. De raad kan de burgemeester dan vragen tegen het besluit tot vaststelling van het beleidsplan beroep in te stellen bij de minister van Veiligheid en Justitie.
- Artikel 13 van de Politiewet 2012 draagt het driehoeksoverleg op om afspraken te maken over de lokale prioriteiten en criminaliteitsbestrijding. Voor de dagelijkse aansturing van de politie kan de gemeenteraad de burgemeester wensen meegeven die hij in de lokale driehoek aan de orde kan stellen. De burgemeester is wat betreft sturing op de politie, intermediair voor de raad. Hij kan ter verantwoording worden geroepen in de gemeenteraad over het door hem gevoerde gezag op de politie (art. 15).

Verdere informatie:

- Politiewet 2012 en de memorie van toelichting (kamerstuk 30880)
- www.wetten.nl (zoek op: politiewet 2012)
- www.raadsledenveiligheid.nl